

Mitch McConnell, a szenátus többségi vezetője kijelentette: „Az amerikai népnek hallatnia kell a hangját következő legfelsőbb bírósági igazságszolgáltatójuk kiválasztásában. Ezért ezt a megüresedést nem szabad addig betölteni, amíg nem lesz új elnökünk.” Miután McConnell barátaival kiötlötte ezt az alapelvet, amikor hasznukra volt, elfeledkezett róla, amikor már nem volt. A lépés legalább olyan cinikus volt, mint amennyire kiszámítható.

Megjegyzendő, hogy az eset kétféleképpen is értelmezhető. Mindeközéig elnökválasztási években 25 legfelsőbb bírósági jelölés történt. A Szenátus több mint a felét megerősítette. Mindazonáltal, még soha nem erősítettek meg jelölést ennyire közel a választásokhoz. Bár itt nem igazán a precedens a lényeg. A bírói kinevezések a hatalomgyakorlás eszközzé váltak, ahol az egyetlen valódi alapelvnek az számít, hogy bármit szabad azoknak, akik a választók szavazatait bírják.

A republikánus szenátorok számára az intézményeknek ez a nem konzervatív megközelítése több okból is értelemmel bír. Voltak többen a republikánusok között, akik ugyan személy szerint nem támogatták Donald Trump elnököt, de a bíróság egy nemzedékre történő újrafarmálása lebegett a szemük előtt. A legtöbb konzervatív még mindig nehezményezi Amerika 60-as évekbeli megreformálását, miután a liberális irányba változott összetételű bíróságok kimondták, hogy az alkotmány jogot biztosít az abortuszhoz, eltöröltették a szervezett iskolai imát és más olyan baloldali prioritásokat „véstek köbe”, amelyről rendes körülmények között a törvényhozásnak kellett volna döntenie. Továbbá, a republikánus képviselő-testület valamennyi tagja – némi joggal – azt hiszi, hogy a demokraták kezdték el a bírói jelölési folyamat szétbomlasztását, és hogy ez a mostani lépés a múltbeli hibás demokrata intézkedések miatt vált szükségessé.

A demokraták óhatatlanul ugyanezt érzik, szintén némi joggal. Néhány demokrata kíváncsún tartaná az erőviszonyok kiegyenlítését a Legfelsőbb Bíróságon a bírák számának növelésével, ezt az elképzelést azonban a demokrata szenátorok többsége nem támogatja.

Ez a huzavona sem a Bíróság, sem pedig Amerika egésze számára nem vezet jó eredményre. A Legfelsőbb Bíróságot nem választják. Hatalma azonban végső soron az amerikaiak bizalmán és beleegyezésén alapszik, akik hisznek abban, hogy döntései pártatlanok és a törvényen, nem pedig pártpolitikán alapulnak. Minél arcátlanabban próbálják a pártok hatalmukba keríteni, mint a legvagyottabb politikai ütőkártyát, annál inkább vesztít legitimitásából. Megtörténhet ugyanis, hogy bírósági ítélettel kell eldönteni, hogy ki nyerte meg az elnökválasztást. A játékvezetőnek nemcsak tisztességesen kell eljárnia, de annak is kell látszódnia. Van jobb megoldás is. Amerika az egyetlen demokrácia, ahol a Legfelsőbb Bíróság bírának megbízása korlátlan időre szól. Németország alkotmánybírái 12 éven át töltik be hivatalukat. Ha Amerikában 18 évig tartó, nem megújítható kinevezés lenne, minden egyes négyéves elnökség két új bírót adna. Ez véget vetne a bírák mesterkedésének, hogy nyugdíjba vonulásuk időpontjának megválasztásával próbálják meg befolyásolni utódjuk ideológiai hovatartozását. Továbbá így a Legfelsőbb Bíróság kevésbé központi szerepet töltené be az amerikai politikában – és ennél fogva nagyobb jelentőséget kapna az amerikai jogban. Ginsburg bírónő nagyszerű jogász volt. Méltó tisztelgés volna híres-hírhedt személyisége előtt, ha őt neveznék a bíróság utolsó szupersztárjának.

(The Economist)

Patrick Imhasly

Wilhelm Schmid filozófus számára a
„koronavírus az élet iskolája”

Túl sokáig uralkodott az a nézet, hogy mindig pozitívan kell szemlélnünk az életet – mondja Wilhelm Schmid filozófus. Továbbá elmagyarázza, hogyan tudjuk jól átvészelni a telet még a koronavírusság idején is.

Az aszkézis szépsége: „Most mindenki tudja már, hogy milyen hatalmas van az érintésnek, hiszen olyannyira nélkülözünk.”

NZZ am Sonntag: A tavaszi beköszöntekor még meglepően jól kordában tartottuk a koronajárványt. Most azonban a „sötét téli napok” előtt állunk. Hogyan vészeltethjük át őket?

Wilhelm Schmid:² Nagyon hasznos, ha elgondolkozunk azon, hogy mit értünk élet alatt. Az élet mindig csak úgy élet, ahogy azt kívánjuk és elképzeljük magunknak, vagy az is az életfelfogásunkhoz tartozik, hogy valami szokatlan is történhet? Ha az előbbi érvényes, akkor nagy nehézségeink lesznek a tél átvészelésében, ha az utóbbi, akkor inkább azt tartjuk észben, ami mindig is megkülönböztette az embereket ősidőktől fogva – nevezetesen azt, hogy feltaláljuk magunkat szokatlan helyzetekben.

És hogyan találhatjuk fel magunkat a koronaválság idején?

Vannak, akik úgy vélik majd, hogy sokkal jobban el lehet mélyülni a karácsonyi gondolatkörben anélkül, hogy mindenütt a fogvasztás lenne az első helyen. Egy másik lehetőség, ha a hideg időben felfedeznénk, milyen jólesik öszszebújni – természetesen a védekezési előírások betartásával, tehát csak otthon. Ha valaki egyedül él, akkor ez talán házi kedvencünkkel lehetséges. Mindenképpen érdekes tapasztalatokat fogunk szerezni. És minél nyitottabbak vagyunk ezek előtt az új tapasztalatok előtt, annál jobb nekünk.

Mit jelent az érintés az emberek számára?

Most mindenki tudja már, hogy milyen hatalmas van az érintésnek, hiszen olyannyira nélkülözünk. Az elkövetkezendő években az érintést minden változatában fontosnak tartjuk majd. Ez a szépsége egy aszketikus időszaknak, ahogy ezt most önkéntelenül tapasztaljuk: az aszkézis mindig az extázis előfeltétele. Minél inkább készek vagyunk az aszkézisra, annál hevesebb lesz az extázis. Mindenki tudja ezt, aki egy ideig távol tartotta magát az alkoholtól, majd ismét iszik egy pohár bort. Utána minden cseppjét élvezettel kóstolgatja.

Hacsak nem esünk túlzásokba.

Az élet megünneplésekor nyugodtan eshe-

tünk túlzásokba – de a megfelelő időben. Most a tél nem a megfelelő idő erre, de majd újra eljön a tavasz.

Mit kell elfogadnunk?

Azt, hogy nem mi vagyunk az Isten és nem törölhetjük el azokat a tényeket, amelyek keresztbe húzzák számításunkat. Ez különösen rosszul érint minket, mert ma a szabad akarat ideológiája az uralkodó. Ez a következők mondja: Tegyük mindent úgy, ahogy akarunk, semmi sem állhat az utunkba. Aztán megjelenik egy ilyen, szabad szemmel nem látható, nevetségesen parányi vírus, és az egész életünket a feje tetejére állítja. Ami azonban igazán ártalmas, az a szabad akaratról szóló ideológiánk. Ezt egyszerűen nem lehet összeegyeztetni egy olyan étellel, amelyben nem minden úgy történik, ahogy szeretnénk.

Tehát közel sem élhetünk úgy a szabad akaratunkkal, mint ahogy azt érezzük?

A koronavírus egy csodálatos életiskola, amely újra kapcsolatba hozhat minket azzal, amilyen az élet valójában. Az elmúlt néhány évtizedben keringett erről néhány tévhit: az uralkodó nézet szerint az életnek mindig jónak, mindig pozitívumnak kell lennie. A végzettségnek soha nem szabad bekövetkeznie. Ez mindig is eleve helytelen életfelfogás volt.

Nemrégiben azt írta, hogy „a szakadék szélén lévő kertben kell kényelmesen berendezkednünk”. Ezt hogyan érhetjük el?

A szakadék az, hogy vannak dolgok, amelyeket nem tudunk befolyásolni. A szakadék az, hogy az életnek alapvetően időbeli korlátai vannak. A szakadékot jelenthetik az esetleges katasztrófák. A kényelmes berendezkedés szakadék szélén lévő kertben jelenti, hogy együtt élünk azzal a ténnyel, hogy van ez a mélység. Teljes mértékben egyetértek azzal, hogy, hogy élveznünk kell az életet, de nem egy illúzió alapján, hanem félelem nélkül számot kell vetnünk azzal, hogy valójában mi az élet és a világ.

Tavasszal szolidaritás volt az emberek között, most azok hibáztatásától hangos minden, akik látszólag tévednek. Hová vezet ez?

Ez természetes, az emberek mindig is tették: Soha ne vállaljunk felelősséget magadért, hanem hárítsuk másokra. Németországban most az államot vádolják azért, mert nyáron gondoskodnia

2 A 67 éves Wilhelm Schmid szabadúszó filozófusként él Berlinben. Nyugalomba vonulásáig filozófiát tanított az Erfurti Egyetemen. Sikeres könyveiben olyan témákkal foglalkozik, mint a szerelem és az életművészet. 2019-ben publikálta a *Von der Kraft der Berührung (Az érintés erejéről)* című könyvét (Insel-Verlag).

kellett volna arról, hogy ősszel ne kerüljön sor leállásra. De nyáron mindannyian felszabadultabban kezdtünk élni – egész egyszerűen vakmerők voltunk. Ezért azonban vállalhatjuk a felelősséget, és nem kell másokra áttolni.

Hogyan fejleszthetjük belső ellenálló-képességünket?

A kapcsolataink tesznek bennünket ellenállóvá a kedvezőtlen körülmények között. Még akkor is, ha nem tudjuk valódi találkozásokon keresztül ápolni a kapcsolatokat, ezt megtehetjük virtuálisan. Az a bizonyosság, hogy kapcsolatok vesznek körbe minket, hogy nem kell mindig mindennel egyedül foglalkoznunk, rendkívüli mértékben megerősíti az embereket. Az is nagyon erőssé teszi az embereket, ha találnak valami szépet az életben. Az első dolog, amit tavasszal tettem, és most folytatom, az volt, hogy egy parkban kijelöltem egy padot az én „koronavírus alatti padomnak”. Naponta elmegyek oda, viszek magammal egy kávé, és szép nyugodtan elolvasom az újságot vagy kéziratokat javítok. Fájdalmasan érint, hogy többé nem mehetek a szokásos kávézóba, ezért valami más dologot határoztam meg szépnek, és szeretnék másokat is ösztönözni, hogy hasonlóképpen tegyen. Így hihetetlen mennyiségű energiát nyerhetünk.

Hogyan lehetne ellensúlyozni azt a háborzongató érzést, amely mára minden idegrendszerünkbe behatolt?

Annak felismerésével, hogy ez az élet mélységének része. A kísérteties élmények általában rejtve vannak előlünk, mivel a mindennapi élet felszínességében élünk – meghitt otthonunkban, amely meleg és barátságos. Ez túl könnyen el tudja palástolni azt, hogy a világ odakint félelmetes. A betegségben szenvedők ismerik a háborzongató érzést. És most a koronavírus kapcsán megtapasztaljuk, hogy ez tulajdonképpen az emberi élet feltétlen része. Ha meg akarunk szabadulni ettől a kísértetiességtől, akkor az egész világmindenség-től kellene megszabadulnunk.

Talán már nincs bennünk akkora hajlandóság a nehézségek kezelésére?

Ez a jólét átka. Nagyszerű, amit elértünk az úgynevezett harmadik világban uralkodó állapotokhoz képest. Csodálatos orvostudományunk van, amely nagyon sokra képes. Lehetőségünk van arra, hogy a hátrányos helyzetű embereknek

legalább annyi pénzt adjunk, hogy fenntarthatóak magukat. Ez azonban nagyon gyengévé és kiszolgáltatottá tett bennünket.

Befellegzett annak az elképzelésnek, amely szerint minden nemzedéknek jobban megy a sora, mint az előzőnek?

Haladás nélküli jövő fenyeget, és a koronavírus szolgálhat végső tanulságként, hogy megszívleljük a következő gondolatokat: nem szükséges megvárunk a katasztrófa bekövetkeztét. Az epidemiológusok évek óta figyelmeztettek már ennek a járványnak a bekövetkezésére, mégsem tettünk óvintézkedéseket. A tudósok évtizedek óta figyelmeztetnek arra, hogy mi fog történni ökológiailag. Az ökológiai válságot alapvetően sokkal könnyebb kezelni, mint a koronavírus okozta válságot. Minden technika rendelkezésünkre áll ehhez. Egy részüket régóta használják, de még nem elégséges mértékben. Sajnos hiányzik egy átfogó terv.

Úgy tűnik, mintha a félelem váratlanul visszatért volna az életünkbe.

Ez így van, de én ezt nem tekintem problémának. Az önrendelkezés ideológiája szólt arról, hogy az ember életében többé már nem kellene, hogy jelen legyen félelem. De ez teljes képtelenség. A félelmek létfontosságúak az élet számára. Tudatosítják bennünk, hogy olyasmit készülnünk tenni, ami nem válik javunkra. Ebben a tekintetben a félelem által juthatunk el az okos életvezetéshez. Mégpedig akkor, amikor a félelmet kihívásnak tekintjük: Nézzünk rá az életünkre, mit tudunk javítani? Ez az üzenet most a koronavírusról keresztül érkezik hozzánk.

Mi ennek az új, modern félelemnek a lényege, amelyhez még nem szoktunk hozzá?

A modern félelem lényege, hogy az emberek már nem tudják, mi a félelem. A középkorban az emberek lépten-nyomon szörnyű félelmek győztek, különösen a pokoltól féltek. Ehhez képest mi a félelmeiktől elválasztva élünk – olyannyira, hogy egyesek szándékosan kerülnek olyan helyzetekbe, amelyek nagymértékű félelmet válthatnak ki, például a gumiköteles ugrásba. A félelmek felpörgetik az embereket. Szinte az az érzésem, hogy léteznie kell egy egzisztenciális félelmi kvantumnak, amely alá nem mehetünk. Ha túl kevés félelmet élünk át, akkor keressük őket, hogy ismét figyelmesebbek és körültekintőbbek legyünk.

Hogyan változtatja meg a koronavírus a világszemléletünket?

A koronavírus felkínálja számunkra az értelmesebb élet lehetőségét. A válság mindig olyan dolgokra mutat rá, amelyeket korábban természetesnek vettünk. Most például megtanuljuk, hogy jó, ha társadalmi életünkben mindent összevéve van egy a családnál, a vállalatnál, a gazdaságnál tágabb értelemben vett szereplő. Az államnak nevezett szereplő, aki kétségek esetén megtalálja a mindenkire érvényes cselekvési irányt. És kinek van anyagi forrása ahhoz, hogy megtartsa mindazokat, akiket a válság miatt hátrányos helyzetbe kerültek. Kicsit hálásabbak is lehetnénk az államnak.

Most mindenki a digitalizáció áldásairól beszél. Fennáll-e annak a veszélye, hogy társasági életünk az ezt követő időben elszegényedik?

Nem, épp ellenkezőleg. Tudjuk, milyen sokat érnek a kapcsolatok. És mivel virtuálisan elég sok mindent el tudunk intézni, most már tudjuk, milyen egyszerű az analóg élet. Az analóg sör íze határozottan jobb, mint a képernyőn lévőé. Ezek most nem véletlenül a húszas évek. Ne felejtjük el: Hogy is volt az előző évszázad húszas éveivel? Előtte világháború volt, utána jött a spanyolnátha, majd ezt követően kitört az élni akarás ösztöne. Ezt ismét megeshet velünk.

A viharos húszas éveknek ez a „robbanása” azonban nem járt túl sok jóval az emberek számára, utána rögtön jött a következő katasztrófa a második világháború formájában.

Ez olyan okokból történt, amelyeket nekünk el kell kerülnünk. Különösen az értelmiség viseltetett megvetéssel akkoriban az állam iránt. Ebbe tudtak belekapaszkodni a nemzetiszocialisták, és egy különösen erős államot ígértek, amely megint mindent rendbe hoz. Ezért értelmiségi kollégáimhoz fordulok: hagyjanak fel ezzel a megvetéssel, amellyel az államot részesítik – a legcsekélyebb okuk sincsen rá. Nézzék meg még egyszer, mi okozta a weimari köztársaság kudarcát.

Olyan, mintha most megint történelmet írnanék, de a jelenben.

Igen, valóban történelmi időket élünk. Nemcsak politikailag és a nagyvilágban, hanem abban a viszonylatban is, ami az ember és a természet kapcsolatát jelenti. A koronavírus a természet. Most újra kegyetlen módon találkozunk a természettel, és megtanulhatjuk, hogy nem pusztán önmagunknak élünk egy világban. Az emberi világ kis részét alkotja a sokkal hatalmasabb természetnek. Jól tennénk, ha újra beilleszkednénk ebbe a természeti világba, számot vetnénk vele és tiszteletben tartanánk.

(Neue Zürcher Zeitung)

E SZÁMUNK SZERZŐI:

Debreczeni-Droppán Béla történész-leveletáros, főmuzeológus, Budapest

Galántai Csaba színháztörténész, Vác

Gombos László zenetörténész, a BTK Zenetudományi Intézet tudományos munkatársa, Budapest

Kapronczay Károly történész, egyetemi tanár, az MTA doktora, Budapest

Kiss Eszter Veronika zenetörténész, Szentendre

László Andor tanár, Szárliget

M. Lezsák Gabriella régész, ELKH BTK MÓT, Budapest

Somogyvári Ákos karnagy, az Erkel Ferenc Társaság elnöke, Budapest

Szegedi László régész, Rimaszombat

Veres Szabolcs, ELTE BTK, Művelődéstörténeti Tanszék, II. évfolyamos PhD-hallgató, Budapest

Windhager Ákos PhD, irodalom- és zenetörténész, szakíró, a budapesti Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetének munkatársa

A VALÓSÁG 2020. ÉVI (LXIII. ÉVFOLYAM) SZÁMAINAK TARTALOMJEGYZÉKE

<i>Bihari József és Surányi Dezső: Dr. Szabó Imre (1937–2020)</i>	5/1
<i>Botos József – Botos Katalin: Egészségpolitika – gazdaságpolitika</i>	7/1
<i>Fehér Anikó: (Nép)zene-biológia</i>	9/1
<i>Kapronczay Károly: Gondolatok a Trianonhoz vezető útról</i>	6/3
<i>Kapronczay Károly: Simon Tamás (1937–2020) professzor emlékére</i>	11/1
<i>Karikó Sándor: A nevelés mint jóság. Filozofikus gondolatok a nevelés legmélyebb tartományáról</i>	2/1
<i>Karikó Sándor: Kié a természet? Klímaváltozás és alkalmazott filozófiai tanulság</i>	5/2
<i>Karikó Sándor: Konformista tömegtársadalom, avagy nonkonformista lázadás? Konformitás, nonkonformitás és ami azon túl van</i>	11/2
<i>Kiss Károly: Az élet értelme és célja (elmélkedés a halhatatlanságról)</i>	1/1
<i>Kucsera Tamás Gergely: A kultúra igazgatása az utóbbi másfél kormányzati ciklusban és a Nemzeti Kulturális Tanács</i>	4/1
<i>Kucsera Tamás Gergely: Hungary Aflame (Magyarország lángokban). Az 1956. októberi magyar forradalom és szabadságharc fotós, filmes és irodalmi emlékei és esztétörténeti hatásai</i> 10/1	
<i>Kucsera Tamás Gergely: Lectori salutem!</i>	6/1
<i>Máté-Tóth András – Kasznár Attila: A „keresztény Európa” vallási és politikai fogalma</i>	8/1
<i>Segesváry Viktor: Trianon és az 1990 óta elmaradt rendszerváltás. A liberalizmus és a szabadkőművesség szerepe a magyar nemzet tragédiájában (1. rész)</i>	6/11
<i>Segesváry Viktor: Trianon és az 1990 óta elmaradt rendszerváltás. A liberalizmus és a szabadkőművesség szerepe a magyar nemzet tragédiájában (2. rész)</i>	7/9
<i>S. Király Béla: A gyökértelenség korában – Interjú Molnár Tamással</i>	12/1
<i>Dr. Vasa László: A körforgásos gazdaság koncepciója: jövőbemutató trend vagy visszatérés az alapokhoz?</i>	3/1

30 ÉVE SZABADON

<i>Gazdag László: 1989: Megint utat tévesztettünk</i>	8/11
<i>Kiss Károly: Rendszerváltás, útkeresés, rálelés?</i>	8/22

TRIANON 100

<i>Arday Lajos: Trianonról</i>	8/37
<i>Deminger Orsolya: Nők, női szerepek a református egyházban a mai Szlovákia területén és Kárpátalján a két világháború között</i>	12/53
<i>D. Molnár István: Lengyel írók és a Trianon utáni Magyarország</i>	7/57
<i>Dr. Fazakas Zoltán József: A magyar nemzetiségi törvény megalkotása – a többnemzetiségű magyar állam nemzetiségi kihívásra adott alkotmányos válasza</i>	9/6
<i>Lányi Gusztáv: TriaNon (történeti és politikai pszichológiai elemzés)</i>	7/39
<i>Marczinka Csaba: Nagy-Románia (1916–1920)</i>	11/62
<i>Német Klaudió: Száz év széllel szemben</i>	8/46
<i>Tefner Zoltán: Az új Lengyelország és Trianon</i>	6/27
<i>Tóthpál József: Kodály és Trianon: „Ne bántsd a magyart!”</i>	12/65
<i>Törő László Dávid: Az osztrák és magyar történetírás Burgenland-vitájáról (1918/1921–1945)</i>	9/19

MŰHELY

<i>Balázs Géza: Miként vallanak a Dante-fordítások a hungaropesszimizmusról? A magyarok pesszimizmusa</i>	2/13
---	------

<i>Berkesi Sándor</i> : A 75 esztendő Szokolay Sándor köszöntése	6/85
<i>Biernaczky Szilárd</i> : A Szungyata eposz büvökörében – Jan Jensen professzor munkásságáról	5/40
<i>Bódi Stefánia</i> – <i>Bódi János</i> : A petíciós jog Európa egyes országaiban II. A petíciós jog az Egyesült Királyság egyes országaiban.....	2/52
<i>Bólya Anna Mária</i> : Vaclav Nizsinszkij: a művész és az ember.....	8/91
<i>Csajághy György</i> : Újmódi táltosok: manapság terjedő ősvallási és egyéb őstörténeti képzetek	3/32
<i>E. Bártfai László</i> : Hallgatásalakzatok	1/47
<i>Eősze László</i> : Szokolay Sándor Symphonia Ungaroruma	6/109
<i>Erős Vilmos</i> : Plebs, populus, rusticus (Szabó István életművének utolsó évtizede) Paraszttság és kapitalizmus a hatvanas években.....	4/62
<i>Faragó Péter</i> : Mennyit ér a diploma a munkaerőpiacon? – A felsőoktatásba járók humán értéke a HR-RISK modell alapján (1. rész).....	3/43
<i>Faragó Péter</i> : Mennyit ér a diploma a munkaerőpiacon? – A felsőoktatásba járók humán értéke a HR-RISK modell alapján (2. rész).....	4/15
<i>Falusi Márton</i> : Nagy Gáspár autoreflexív beszédmódja	6/58
<i>Farkas Zoltán</i> : A társadalmi egyenlőtlenségek és rétegződés fogalma és típusai	5/24
<i>Fehér Nikó</i> : A zene a legfontosabb! Beszélgetés a Kodály-módszer külföldi megjelenéséről	7/114
<i>Fehér Nikó</i> : <i>Az arany meg az asszony</i> . Krúdy Gyula és Kenessey Jenő operája.....	12/96
<i>Fráter Zoltán</i> : Életre szóló tanácsok. A Krúdy-novellák „bölcssége”	10/93
<i>Gáspár Zoltán Ernő</i> : A Nyugat spirituális talajvesztése mint a tradícióval szembeforduló általános szkepszis	1/66
<i>Gáspár Zoltán Ernő</i> : Korunk, a „vallás és filozófia utáni kor” szellemi válsága. Az európaiság spirituális dichotómiája.....	12/71
<i>Gombos László</i> : A női hang szerepe Szokolay Sándor drámai alkotásaiban.....	6/71
<i>Hollós Máté</i> : Az életmű magja. Szokolay Sándor diákkori zongoradarabjai	6/65
<i>Jancsó András</i> : Fogalmi vagy fordítási dilemma? Joseph Ratzinger munkásságának hazai interpretációja.....	11/85
<i>Janurik Márta</i> : A zenetanulás transzferhatásairól nemzetközi és hazai kutatások tükrében	7/77
<i>Kaibinger Pál</i> : Kodály-konceptió a gyógypedagógiai ének-zene oktatásában.....	7/109
<i>Kaszás Ádám</i> – <i>Zsáros Ádám</i> : Egységben a sokszínűség. Stratégiai tervezés a BME Gépész Szakkollégium vonatkozásában.....	9/79
<i>Kocsis Miklós</i> – <i>Kucsera Tamás Gergely</i> – <i>Windhager Ákos</i> : A Symphonia Ungarorum konferencia írásba foglalt előadásai elé	6/57
<i>Kormos Kevin</i> : Miért tűnnek el a tanárszakos hallgatók?.....	9/47
<i>Kovács Örs Levente</i> : A (nép)táncszínház, mint autentikus, hiteles színpadi néptánc lehetősége a Magyar Elektra kontextusában	8/102
Krúdy: Egy város anatómiája	10/67
<i>Lisznai Tamás</i> : A színpadi művek és a zeneművek szerzői jogi védelme	4/49
<i>Mórocz Gábor</i> : Pályafordulat buktatókkal, avagy a „kis Kossuth” Debrecenben	11/89
„Mozgó dó” – gondolatok Kodály Zoltán zenepedagógiai módszeréről	7/70
<i>Németh Tamás</i> : Szinbád esélyei. Krúdy esete a fiatalok befogadással.....	10/101
<i>Orosz István</i> : Nagy Gáspár és a képzőművészet.....	6/95
<i>Pálfalusi Zolt</i> : Tánc és geometria	8/81
<i>Pálfy Eszter</i> – <i>Jancsó András</i> : Böckenförde emlékezete. Ernst-Wolfgang Böckenförde: Az állam keletkezése mint a szekularizáció folyamata.....	2/33
<i>Pásztor Zsuzsa</i> : Kodály keze nyomán – A zenei munkaképesség-gondozás (ZMG) pedagógiája.....	7/95
<i>Paulusz Richárd</i> : Moreau és Babits. Esszé vagy csak irodalom.....	2/23

<i>Pécsi Györgyi: Milleniumi ódák Nagy Gáspár költészetében.</i>	
<i>Symphonia Ungarorum, Hullámozó vizeken keresztül.....</i>	6/101
<i>Radics Éva: A kincs, ami van.....</i>	6/87
<i>Rénes Balázs: Hamvas Béla Erdély képe Az öt géniuszt című esszé alapján</i>	1/81
<i>SYMPHONIA UNGARORUM – Tanulmányok Nagy Gáspár és Szokolay Sándor életművéről..</i>	6/57
<i>Sturm László: Krúdy és Platonov</i>	11/98
<i>Szarvas Hajnalka: A magyar nemzetlélek gyógyítása</i>	3/13
<i>Szokolay Sándor: Symphonia Ungarorum. Szent István és Szent Gellért emlékezete</i>	6/99
<i>Törő László Dávid: A szellemtörténet kultúrtörténeti vonatkozásai</i>	
<i>Dagobert Frey és Hans Fehr történészek példáján</i>	2/63
<i>Turmezeyné Heller Erika: Az általános intellektuális képesség szerepe a zenei tehetségben... </i>	7/71
<i>Vadas József: „Zúg és... kihívó hangot ad”. Krúdy és a modern nagyvárosi közlekedés ...</i>	10/79
<i>Dr. Vasa László – Vida Imre: A Monti di Pietà-tól a Grameen Bankig –</i>	
<i>Lehet-e etikus a hitelezés?</i>	11/76
<i>Viszket Zoltán: „Ódonóságok városa”. Óbuda a XX. század első felében.....</i>	10/68
<i>Vizvári Béla: A genderelmélet fogalmáról és a fogalom magyarországi helyzetéről.....</i>	5/13
<i>Windhager Ákos: Szokolay Sándor protestáns credói. Johann Sebastian Bach</i>	
<i>és Kodály Zoltán öröksége</i>	6/79
<i>Windhager Ákos: A legboldogabb Szinbád. Glossza</i>	
<i>A kékszakállú herceg vára című opera értelmező hagyományához</i>	12/100
<i>Zipernovszky Kornél: „Évszázados szokásai vannak az éjjelizenének”.</i>	
<i>A szórakoztató zene Krúdy és kortársai prózájában.....</i>	12/86

SZÁZADOK

<i>Arday Géza: Az emigráció a titkosszolgálat hálójában – Az intézményesült</i>	
<i>hírszerzőrendszer és a hálózat hálója: a Magyarok Világszövetsége</i>	5/98
<i>Bada Zoltán: Egy szerb író a magyar nemzetállami eszme és a szerb nemzeti mozgalom</i>	
<i>ütköztetésében Jakov Ignjatović emlékezete a szerb és a magyar sajtó megemlékező írásaiban ..</i>	9/31
<i>Bódy Stefánia: A közpénzügyek szabályozása és története Magyarországon</i>	10/16
<i>Bogoly József Ágoston: Az 1848-as szabadságharc egyik szerepvivője:</i>	
<i>Ormós Zsigmond. Pályáiv a politika küzdőterétől az irodalom</i>	
<i>és a művészettörténet-írás felé.....</i>	4/94
<i>Bolek Zoltán: Ferenc József 1910-es látogatása Bosznia-Hercegovinában</i>	8/68
<i>Erdős Márton: Gondolatok a Horthy-rendszerről és a második</i>	
<i>világháborús magyar történelemről</i>	1/39
<i>Frenyó Zoltán: Erdélyi napló, 1989–1990</i>	1/11
<i>Honvári János: Horváth Ede két pártfegyelmije.....</i>	3/100
<i>Horváth József: Mindannyiunk írója: Fekete István (1900–1970)</i>	10/60
<i>Dr. Janek István: Jehlicska Ferenc a revízió szolgálatában és</i>	
<i>Felvidék Magyarországhoz való csatlakozása érdekében</i>	8/55
<i>Kapronczay Károly: Lengyel légionisták szervezetei Magyarországon</i>	1/32
<i>Kiss Gy. Csaba: Egy elfeledett tanár arcképehez</i>	
<i>(Greksa Kázmér pályájának magyarországi szakaszáról)</i>	7/34
<i>Dr. Kollarik Tamás – Dr. Takó Sándor: A Zukor és Fox sztori – Hollywood magyar alapítói.....</i>	6/47
<i>Kun Tibor: Történelmi-irodalmi adalékok a XX. századi orosz emigráns</i>	
<i>irodalomhoz: vázlatok Vlagyimir Nabokov művészetéhez.....</i>	12/13
<i>Makkai Béla: A horvátországi szórványmagarság sajtója – tegnap és ma</i>	12/40
<i>Ménes András: Olvasókör a Magyar Néphadseregben</i>	1/44
<i>Ménes András: Tíz éve hunyt el James Whyte Black</i>	3/98
<i>Ménes András: Tíz éve hunyt el Marshall Warren Nirenberg.....</i>	4/100
<i>Ménes András: Negyven éve hunyt el Willard Libby</i>	9/44
<i>Ménes András: Ötven éve hunyt el Otto Heinrich Warburg</i>	10/48

<i>Németh András</i> : Nemzetiszocialista és fasiszta Európa-politikai elképzelések az 1930-as években	5/77
<i>N. Szabó József</i> : A szabadművelődés létrejötte és felszámolása (1946–1948)	10/50
<i>Pap Krisztián</i> : Virágok helyett bombák. A szerencsétlen sorsú Potiorek-offenzívák (1. rész)	10/27
<i>Pap Krisztián</i> : Virágok helyett bombák. A szerencsétlen sorsú Potiorek-offenzívák (2. rész)	11/15
<i>Pelle János</i> : Kovács Béla pályája 1945 előtt	2/77
<i>Pelle János</i> : Az utolsó nemesi felkelés	4/102
<i>Pelle János</i> : „Nektek kell ütni a zsidókat, mert az asszonyokat nem fogja a törvény.” Az 1946. májusi kunmadarasi pogrom új megvilágításban	11/49
<i>Pethő Bertalan</i> : A keresztény Európa legitimitációja	3/84
<i>T. Jäger Zsuzsa</i> : Orosz hadifogoly munkások az enyingi Csekonic-uradalomban az első világháború idején	5/69
<i>Udvarvölgyi Zolt</i> : Nasszer elnök magyar „barátja”	2/96
<i>Zsummer Árpád</i> : A győri kuruc mártír – Bolfarth Ádám kuruc ezredes élete	5/49

NAPLÓ ÉS KRITIKA

<i>Arday Géza</i> : Meglátások a Tisza Istvánról szóló új kötetéről	12/110
<i>Biernaczky Szilárd</i> : Bartók török gyűjtése végre magyarul	1/93
<i>Bolvári-Takács Gábor</i> : Egy iskolai közösség történeti anatómiája	3/118
<i>Fabó Edit</i> : Egy rendkívüli tudós nyomában	5/105
<i>Farkas Attila</i> : A széphez vezető ösvények	2/117
<i>Farkas Attila</i> : A szép, az igaz és a jó	9/111
<i>Kapronczay Károly</i> : Veszélyzóna. Történelmi esszék valóságos problémákról	1/98
<i>Kapronczay Károly</i> : Gondolatok a politikus Antall József múltbéli szakmai tevékenységének megértéséhez	2/101
<i>Kapronczay Károly</i> : Az első médiacsata történései (1990–1993)	3/122
<i>Kapronczay Károly</i> : Emlékképek az egykor volt Tabán polgáraitól	4/108
<i>Kapronczay Károly</i> : Tanulmánykötet a „málenkij robot” magyar és német foglyainak sorsáról	5/111
<i>Kapronczay Károly</i> : Egy tartalékos tiszt portréja az első világháború éveiből	7/119
<i>Kapronczay Károly</i> : A nagy háború képekben	8/109
<i>Kapronczay Károly</i> : Andrassy Gyula politikai arca	10/109
<i>Kapronczay Károly</i> : Vörös karszalag	11/109
<i>Kapronczay Károly</i> : A hazai egyetemi anatómiaoktatás 250 éve	12/113
<i>Kovács Júlia</i> : Békés megye A-tól Z-ig	6/112
<i>Makkai Béla</i> : Szülőföld és összmagyarság egy pártoskodástól mentes párt tantörténetében	1/90
<i>Nagy Borbála Réka</i> : Ady Andre „útraválásai”	4/105
<i>Paár Ádám</i> : Elfelejtett gondolkodók, aktuális gondolatok	6/114
<i>Póczik Szilveszter</i> : Egy szenvedélyes kutató Nyugat-Afrika büvöletében (Besenyő János Magyarország és a nyugat-szaharai válság című könyvéről)	9/106
<i>Dr. Udvarvölgyi Zolt</i> : A 24. óra utolsó perceiben. Az észak-amerikai magyar katolikus papok helyzetéről	10/106

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOKBÓL

<i>Aaron Ross – Barbara Lewis</i> : Egy kongói bánya digitális eszközöket vet be a konfliktusvezetésekből származó ásványok nyomon követésére	1/111
<i>Abdi Latif Dahir</i> : A koronavírus tönkretesz Afrika gyarapodó középosztályát	12/115
<i>Abhijit V. Banerjee és Esther Duflo</i> : A haladás sokféle útja – és annak akadályai	5/120
<i>Anasztaszija Sztjepanova</i> : Hogy érezzük jól magunkat az elszigeteltségben: egy űrhajósgyakornok vallomásai	11/120
<i>Andrej Melnyikov</i> : Arccal a „hazafias ígehirdetés” felé	8/120
<i>Anna Machin</i> : Csodálatos apák	2/121
<i>Bernd Brunner</i> : Holdhatások	1/101

<i>Christa Case Bryant</i> : Kiberbiztonság 2020: Mit tud Észtország az oroszok kijátszásáról	7/121
<i>Gavin McCrea</i> : Mit tudott Rousseau a magányról	11/122
<i>George Eaton</i> : Thomas Piketty: „Lesz egy újabb gazdasági összeomlás”	5/116
<i>George Manaev</i> : Cárök kedvtelései	7/126
<i>Haifa Zangarna</i> : Nők szerte a világban	8/124
<i>Hunter DuBose</i> : Túléli-e a kézfogás a koronavírus?	9/124
<i>Jason Burke</i> : A hírhedt Brit Kelet-Indiai Társaság fénykora	2/126
<i>Jekatyerina Szinyelsikova</i> : Oroszország legjobban fizetett állásai	5/117
<i>Jekatyerina Szinyelsikova</i> : Búváriskola a székesegyházban	10/118
<i>John Butler</i> : Asszíria újrafelfedezése	8/126
<i>Julia Glum</i> : Kincsvadászat. Kalandorok tömegét csábította kincskeresésre egy elrejtett kincsesláda a Sziklás-hegységben	10/113
<i>Julie Reshe</i> : Depresszív realizmus	4/110
<i>Julija Iljina</i> : Rá se hederítenek a főiskolákra: Miért nem akarnak a gyerekek diplomát szerezni?	3/124
<i>Katharina Bracher</i> : Menekülés a városból. Vágyálmaink helyén nemsokára leáldozóban lehet a nap	10/124
<i>Kerstin Netsch</i> : Az Y generációs probléma	6/121
<i>Kirill Martinov</i> : Nagy orosz Big Mac. Hogyan politizálta a McDonald's Oroszországot harminc évvel megjelenése után?	5/119
<i>Linda Villarosa</i> : Tények és téveszmék	1/106
<i>Liz Aldermann</i> : Koronás kerékpárutak a karantén alatt és után Párizsban	10/122
<i>Maha Yahya</i> : A Közel-Kelet elvesztegetett évtizedei Fejlődés, másként gondolkodás és az arab világ jövője	4/115
<i>Marta Figlerowicz</i> : Újból támadások keresztüzében Lengyelország szexuális kisebbségei	1/108
<i>Martina Läubli</i> : „Egyedül mit sem érünk”	4/121
<i>Martina Läubli</i> : „A Biblia bizonyos tekintetben rendkívül modern”: Mit üzen számunkra ez az ősi könyv?	6/123
<i>Nicolas Lehmann</i> : Az értelmetlenek. Az egyenlőtenség és az új elit	8/111
<i>Oleg Yegorov</i> : Mi volt a legjobb dolog, amiért érdemes a Szovjetunióban élni?	4/125
<i>Patricia Cohen és Tiffany Hau</i> : A járvány tönkretelheti a dolgozó anyák egy egész nemzedékét	12/119
<i>Prue Leith</i> : Sütimester bíróként csak annyit mondhatok, hogy nem a süteménytől híznak az angolok	1/118
<i>Robert Zaretsky</i> : Az új hazafiság gyökerei. 70 év eltelte után Simone Weil fontosabb, mint valaha	1/102
<i>Robert Zaretsky</i> : Max Weber jól látta kora és saját korunk lényegét	6/117
<i>Robert Zaretsky</i> : Odüsszeia a tények utáni világban	9/121
<i>Ronald F. Inglehart</i> : Lemondtunk Istenről? A vallás világszintű hanyatlása	12/121
<i>Rowan Williams</i> : Népvándorlás okozta válságok Európában	1/114
<i>Simon Blackburn</i> : Hogyan tanítsunk objektivitást egy igazság utáni világban?	10/111
<i>Susan Blumberg-Kason</i> : Adam Minter: <i>Secondhand travels in the New Global Garage</i> <i>Sale (Másodkézből: Utazások az új világméretű garázsvásárlásban)</i> című könyvének recenziója	4/123
<i>Tim Hannigan</i> : Mesélő Európa	4/126
<i>Tom Brada</i> : Észak-koreai maszkok védik az angol időskorúakat	12/117
<i>Vanessa Sadecký</i> : A divat jövője: Kölcsönvett ruhák a ruhásszekrényben	9/115
<i>Warren Ward</i> : Életünk értelmének keresése a halál ellenében	11/118
<i>Williams Atkins</i> : Klímaváltozás és a tőzegipar végnapjai	11/111
<i>William Boyd</i> : Harry Réé: Tanár, ügyeskedő, túlélő, kém	9/118
<i>Zanny Minton Beddoes</i> : A finnországi példa. A PISA-felmérés eredményei felrevezethetik a döntéshozókat – annál inkább érdemes figyelni rájuk	3/125
<i>Zanny Minton Beddoes</i> : Hol volt az Édenkert? Talán Botswanában egy napégetté sós talajú fennsík	5/114

<i>Zanny Minton Beddoes</i> : Papírra vetve. A gyermek túlélők számára a rajz terápia – és az igazságszolgáltatás eszköze	5/126
<i>Zanny Minton Beddoes</i> : Impeachment cserépszavazással	6/126
<i>Zanny Minton Beddoes</i> : Cosa Nostra – Covid Nostra. A pandémia új lehetőségeket teremt a szervezett bűnözés számára – a kormányok figyelmen kívül hagyják	8/117
<i>Zanny Minton Beddoes</i> : A kulcslyukon át – a videokonferenciák etikája	9/120
<i>Zanny Minton Beddoes</i> : Csak az imádság marad. A világjárvány felszínre hozta a vallásokon belüli szakadásokat	9/125
<i>Zanny Minton Beddoes</i> : Karantén rapszódia. Alexander Puskin számára a bezártság felszabadító élmény volt	10/119
<i>Zanny Minton Beddoes</i> : Mindent a szemnek. Túlzott figyelmet szentelünk a vezetők külsejének – tudjuk meg egy új könyvből.....	11/127
<i>Zanny Minton Beddoes</i> : Kína, a vizek ura	12/126
A Valóság 2019. évi (LXII. évfolyam) számainak tartalomjegyzéke.....	1/122

KÉPEK

F. Farkas Tamás grafikái:.....	1, 3, 7, 9, 11
Jankovics Marcell grafikái:	6
Károlyi András grafikái:	2, 4, 5, 8, 10, 12

TARTALOMJEGYZÉK

Szegedi László: A magyar történetírás (lehangoló) karaktere. 1

SZÁZADOK

László Andor: A tíz szobor. Ferenc József 1897. szeptemberi 25-i kézirata . . . 18

Galántai Csaba: „Színházakról, színésznőkről is kellene egyet-mást mondanom”. Rippl-Rónai József színházi kapcsolatai 38

Kapronczay Károly: Szomszédunk, Ukrajna 49

MŰHELY

Veres Szabolcs: A 9. osztályos ukrainai középiskolás történelemtankönyvek magyarságképe (1991–2020) 61

Kortársunk, Erkel

Előszó 67

Somogyváry Ákos: A himnusz műfaji stációi az erkeli oeuvre-ben és utóélete . . 69

Kiss Eszter Veronika: Kottával írt történelem

Párhuzamok Erkel Ferenc és Szörényi Levente életművében 75

Gombos László: Erkel Ferenc utódlása a Zeneakadémián

Pozícióharcok a zenei életben az 1880-as évek végén 82

Droppán Béla: „Ez egy küzdelmekben edzett tábor,

élén a genialis vezér – Erkellel”. Erkel Ferenc és a Magyar Nemzeti Múzeum . . 91

NAPLÓ

M. Lezsák Gabriella: A Kárpát-medence legkülönlegesebb

Árpád-kori templomai 104

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOKBÓL

Emma Green: A fehér protestáns közösség nem hivatalos rasszizmus elleni ta-

nácsadói (107) *Nyikolaj Sevcenko*: Nyolc reform, amely megváltoztatta az orosz

történelmet (111) *Tobias Straumann*: Európa jóléte nem a rabszolga-kereskedelmen

alapul (113) *Zanny Minton Beddoes*: Láncfűrészek és ellátóláncok. Miként állít-

hatják meg a marhatenyésztő- és a szójacégek az erdőpusztulást (114) *Zanny*

Minton Beddoes: A főbíró után – a hírhedt-legendás bírák kora lejárt (118) *Patrick*

Imhasly: Wilhelm Schmid filozófus számára a „koronavírus az élet iskolája” (119)

A Valóság 2020. évi (LXIII. évfolyam) számainak tartalomjegyzéke 123

KÉPEK

F. Farkas Tamás grafikái (66, 81, 106)

Valóság cikkpályázat – 2021

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat és havi folyóirata, a Valóság a Magyar Művészeti Akadémia támogatásával ismeretterjesztő cikkpályázatot hirdet. A pályázók köre kötetlen. A pályázat célja, hogy a cikkírók saját kutatásait, illetve azok tudományos háttérét és összefüggéseit közérthető módon közkinccsé tegyék.

A pályázatot két témakörben lehet benyújtani:

1.) **„Eucharisztikus világkongresszus”**: a pályázók ebben a kategóriában az 1938. évi – Budapesten megrendezett – XXXIV. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus történelmi, társadalmi, művészeti emlékezetét bemutató tudományos ismeretterjesztő tanulmányokkal pályázhatnak.

2.) **„Molnár Tamás”**: a pályázók ebben a kategóriában a 100 éve született magyar filozófus, Molnár Tamás (1921–2010) munkásságát átfogóan, vagy munkásságának valamely területét, esetleg kapcsolódó területeit bemutató tudományos ismeretterjesztő tanulmányokkal pályázhatnak.

A pályázók a két témakör szerinti kategóriában a társadalomtudományokhoz kapcsolódó, figyelemfelkeltő, a széles nagyközönség számára írott, a Valóság stílusában készülő cikkel pályázhatnak. Egy pályázó több témakörben és több cikkel is nevezhet, illetve egy cikket több szerző is jegyezhet. A cikk terjedelme: 30–50 ezer n (szóközökkel). Ebben beleértendő a (nem kötelező) jegyzetanyag leütésszáma is. A cikkekhez korlátozott mértékben kép vagy ábra, táblázat, grafikon, egyéb illusztráció is csatolható.

Pályázni csak eredeti, máshol még nem közölt, illetve máshova közlésre be nem küldött cikkel lehet. A pályaműveket a Valóság szerkesztősége által felkért zsűri bírálja el. Mindkét kategória első három helyezetteje díjazásban részesül. Az egyes helyezések megoszthatók. A pályamunkákat kizárólag elektronikus úton, e-mailen kérjük benyújtani. A képeket, illusztrációkat külön-külön kép fájlban kell elmenteni és csatolni, a szövegben csak az ábra helyét, címét kérjük feltüntetni. A szerkesztőség jogot formál arra, hogy mind a díjazott, mind a díjazásban nem részesült, de közlésre alkalmas cikkeket – a szerzőikkel egyeztetett szerkesztés után – megjelentessék. A pályázat beküldői a pályázaton való részvétellel egyben hozzájárulnak cikkük online közzétételéhez is a lap internetes felületén (<http://www.valosagonline.hu>).

Kérjük, hogy a pályázó a cikk végén tüntesse fel nevét, levélcímét, e-mail-címét, telefonszámát, valamint közzétételre szánt végzettségét/foglalkozását/titulusát, esetlegesen feltüntetni kívánt intézménye megnevezését! A pályázók cikkük beküldésével hozzájárulnak ezen adataik pályázattal kapcsolatos kezeléséhez.

A pályamunkákat a következő címre kérjük küldeni: valosagpalyazat@titnet.hu

A levél tárgyában tüntessék fel: **„Valóság cikkpályázat”** és a kategória nevét!

A pályázat beérkezéséről visszaigazoló e-mailt küldünk.

A pályázatok benyújtási határideje: **2021. április 6.**

A 2017. évi és az azelőtti lapszámaink kedvezményesen, 250 forintos áron vásárolhatók meg a szerkesztőségben.

Ára: 870 Ft • Előfizetéssel: 785 Ft